

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cör.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA

și **ADMINISTRATIA**
 Strada Zrinyi Nrul 1/a
INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 strație.
 Mulțumite publice și **Lez**
 deschis costă șirul 20 fl.
 Manuscrisurile nu se in-
 napoiază.

St. O. Iosif.

Lui Șt. O. Iosif i se va ridica statuie. Este aceasta mai mult decât un semn, că literatura noastră adesea scoborită la orientalism, este în toate fibrele ei, un puternic și traicic adăușiu al culturii românești.

Până în vremurile mai noi, literatul român era supus mizeriei și arareori, s'a întâmplat, ca scriitorul român să-și poată agonisi avere. În societatea noastră alcătuită din caractere omogene, arareori s'a găsit un apărător al literaturii și un propagator cu ajutor real, al ideilor frumoase. S'a vorbit cu drept cuvânt, că indeosebi la noi în Ardeal, intelectualii nu sprijinesc literatura (aflăm și astăzi cu duimul advocați, medici, preoți, dascăli, cari nu cetesc ziare românești) — și societatea noastră se afla într'o revoltătoare negură în ce privește cunoștințele sale literare. Până ce la popoarele culte și mari, scriitorii sunt considerați, ca adevărații reprezentanți mari ai culturilor, la noi, scriitorul era până mai în anii din urmă un personaj interesant, era un fel de prinț vrăjtit al lui Andersen, care se naște în purpură ca să moară în baltă.

O epocă de renaștere, demnă de-a fi studiată din toate punctele dezvoltării societății noastre, a început pentru literatura românească abia în cei din urmă zece ani. Instituțiile noastre, indeosebi teatrale și casele de editură și-au deschis larg porțile pentru scriitori. Diletantismul dibuitor al unor simpli amatori de literatură a devenit un puternic imbold de muncă al literaților noștri, — și încetul cu încetul s'a înțeles și la noi, că a face parte din șleahța publiciștilor nu înseamnă o

micșorare a intelectualității, ci din contră, o tendință spre ridicarea progresului cultural. Astăzi literații noștri se pot bizui pe propriile puteri pentru a-și asigura traiul, — adevărat că proporțiile acestui traiu nu se pot asemui cu acel al străinilor, la cari nu arareori un scriitor își poate agonisi avere considerabilă. La noi încă nu se plătește poetului, ca lui Wilde ori Maeterlinck zece poli pentru un șir de poezie și nici dramaturgii noștri nu încasează milioane pentru piesele lor dela Național și teatrul Modern. Dar începutul fiind greu și clasa intelectuală literară lipsind cu desăvârșire până la anii din urmă — nu e mirare că e astfel. Un Eminescu suferea mizeria cea mai mare, și în momentele intime, chiar și unui Caragiale îi era permis să se căească de debila lui stare materială. Ceeace poate însemna că și poetul, despre care vorbim Șt. O. Iosif, nu avea lachei și automobil, parc de lux și birou de mahagoni — dar ce depărtare dela un Eminescu și până la Iosif!...

Iosif era un reprezentant al verbului patriotic. Însemnătatea lui este îndoită, căci versurile sale sunt rupte par'că din sufletul actualismului românesc. Neamului românesc îi trebuie astăzi cântăreți rudimentari, căci aceștia exprimă sentimentul vulgar și adânc al întregii națiuni — și ferească Dumnezeu, în momentele aceste de grea criză a popoarelor, să ne lăsăm seduși de romanticism. În momentele aceste versul lui Iosif este o cântare a tuturor — față cu care trebuie să tacă gustul rafinat, estetica diferențiată și criticismul prețios — în vremea aceasta, în care se hotărăște soarta națiunii românești, ar fi inoportun să cântărim din punct de vedere caustic întreaga activitate a poetului Iosif, căci

aceasta ne exprimă foarte curat și foarte logic: unitatea culturală a neamului românesc.

Acei, ce se gândesc ca să ridice statuie lui Iosif înainte de-a ridica lui Eminescu, Caragiale, și alții mari dispăruți, fac lucrul nu numai frumos, dar și foarte istoric. Statuia lui Iosif trebuie să fie ridicată cât de curând, nu numai ca să simbolizeze unitatea de simțiri a întreg neamului românesc — dar ca să arate, că în viața popoarelor scriitorii au acelaș rol, ca comandanții pe câmpul de luptă. Scriitorii sunt coalizatorii sentimentelor și prin magica putere a cuvântului ei pot spune suferințele și bucuriile unui neam întreg — prin urmare pentru ei, societatea trebuie să aducă aceeaș jertfă, pe care scriitorul o aduce pentru societate.

Nu numai după moarte să fie onorați publiciștii noștri, ci și până ce trăesc și statuia lui Iosif să fie o expiare a societății noastre.

Să avem nădejdea, că după războiul acesta grandios, se vor schimba nu numai statele, ci și societățile. Poate, omenimea sedusă și compromisă cu atâtea devize ipocrite, o să se întoarcă iarăș la cultul frumosului și al artelor. În loc de tunuri se vor turna clopote — în loc de săbii, vor tăia, dăra luminei, armele puțin mai veninoase ale progresului: condeele. Dalta, care astăzi cade neputincioasă din mâinile creatorului va fi iarăș apucată de degetele înfrigurate și pe icoana sufletului nu moartea va zugrăvi cu penelul său păcătos spectrul întumecimei.

Să se adune în jurul statuelor poezilor copiii și să ridă în soare — și din Iosiful războinic să se facă iarăș Iosiful patriarhal...

Emil Isac.

Primele ajutoare date răniților pe câmpul de războiu.

— Reguli și învățăminte pentru folosul fiecăruia. —

București, 15 Iunie.

Acesta este titlul unei lucrări speciale apărută acum de actualitate și de un interes capital, pentru trebuințele ori căru român chemat a-și servi țara, în evenimentele ce se prepar și cari sunt cât se poate de apropiate.

Lucrarea este datorită cunoscutului chirurg ortopedist *Dr. I. D. Ghiulamila*, docent universitar, director al institutului de chirurgie ortopedică și gimnastică ortopedică.

Deși lucrarea se prezintă cu un caracter aproape pur științific destinată medicilor sau studenților în medicină, ori sanitarilor, surorii de caritate, chemați pentru această înaltă misiune, totuș, modul deslușit cum sunt tratate toate chestiunile, puse la înțelegerea fiecăru om, chiar cu modeste cunoștințe, în capitole deosebite și cu figuri alăturate în text și planșe, de o luciditate și frumusețe deslușitoare extraordinară, pune astfel la îndemână și mintea ori căru om, mijlocul de a se îngriji și lega singur la o rană ușoară, sau opri sângele, în fine, căzut pe câmpul de război rănitul este îndreptat

Numărul poporal pe 1 an 4. cor.

a se preocupa singur de viața sa, într'un războiu atât de perfecționat în arme de distrugere, având de scop mai cu seamă de a elimina din luptă cât mai mulți din adversari.

Cărticica aceasta cu Crucea roșie, remarcabilă prin învățăturile ce se capăt parcurgând-o cu atenție, atât de medic, dar mai cu seamă de actorul principal care este luptătorul, debută prin enunțarea unui mare principiu și adevăr științific. „Soarta unui rănit pe câmpul de resbel depinde de primele ajutoare ce i se dau”.

Dar în războaiele moderne și în special în actualul, convențiile internaționale stipulate pentru ridicarea și îngrijirea răniților, nu sunt de loc respectate, și, cu tot devotamentul și abnegația personalului sanitar pentru a merge în ajutorul răniților, fie din cauza mișcărilor frontului de luptă, numărul prea mare de răniți, dispoziția accidentală a terenului, etc. prin urmare, dacă acești răniți ar fi lăsați fără ajutor imediat, mulți ar suferi greu, rănile s'ar infecta și complica periclitând viața, chiar la acei cu cele mai ușoare leziuni.

Este dar de un interes capital ca fiecare luptător, de ori ce grad, să se ajute singur în asemenea grave circumstanțe și să fie inițiat întru aceasta prealabil, sau a se ajuta răniții unul pe altul, îndată după rănire, viața lor poate

Prețul unui exemplar 10 fileri.

astfel fi salvată, după cum foarte judicios o exprimă d. Dr. Ghiulamila în lucrarea sa.

Pentru primele ajutoare fiecare soldat din armata noastră are pachetul său individual, pentru legarea unei rani de glonț, dar răniții trebuiesc ajutați repede și pentru alte leziuni mai grave și complicațiuni cari pot aduce moartea rănitului, cum sunt scurgerile de sânge, emoragii, cari cer ajutor grabnic, chiar înaintea ori căru pansament, asemenea pentru fractura oaselor prin gloanțe, cari, dacă nu știm cum să legăm și sprijini membrul frânt, înainte de ridicarea rănitului, punem de sigur în pericol viața și provocăm pierderea brațului sau a gambei fracturate.

Această lucrare unică în felul ei, de 74 pagini, este alcătuită în capitole și paragrafe unde pe rând sunt expuse toate chestiunile, cu titluri deslușite și figuri alăturate explicative: Căutarea răniților pe câmpul de luptă, precauțiunile pentru descoperirea rani, pachetul individual de pansament și modul de a se servi, bandaje sau legarea pansamentelor pe ori care reglune a corpului, cu figuri numeroase în text, care se pot lesne practica de oricine.

Un capitol important scurgerea sângelui și oprirea lui. Felul emoragiilor, venoase și arteriale. Cum se pot opri emoragiile venoase și arteriale. Legături cu tuburi de cauciuc sau bande reprezentate prin figuri frumoase și intui-

Numărul poporal pe 1/2, 2 coroane

In sunetele lui „Deșteaptă-te Române” — în Lemberg.

Intrarea triumfală a regimentelor 33 și 101 de infanterie.

Arad, 1 Iulie.

Azi primim întâia știre despre iubiții noștri viteji cari au luat parte în luptele lungi și crâncene pentru recucerirea Lembergului. Intreaga noastră gândire este tot la vitejii noștri; în mintea noastră îi urmărim pe ste tot locul; în Dumineci și sărbători rostim cu toții rugăciuni pentru viața și sănătatea lor, iar seara în fiecare casă românească mama își ia îngerașii de mână și-i duce înaintea icoanei sfinte a Mântuitorului și a Prea Curatei Fecioare, ingenuchiază cu toții și cu ferbinți lacrimi rostesc rugăciuni implorând Cerului sănătate pe seama iubiților lor și pe seama tuturor fiilor neamului nostru cari sângerează pe câmpurile de luptă.

De aceea orice veste bună ce primim dela eroii noștri ne înveselește și ne face să nu trim nădejdi de mai bine pentru noi toți, și, iarăși, orice veste tristă dela ei ne deprimează și ne sfâșie inima.

Din fericire poșta ne-a adus astăzi o veste de bucurie, iar nu de întristare despre scumpii noștri viteji.

Redactorul nostru a primit următoarea carte poștală foarte elocventă din orașul Lemberg, capitala Galitiei:

Regimentele 33 și 101 de infanterie au intrat cele dintâi în capitala recucerită a Galitiei.

Populația de sute de mii a primit într'un extaz și cu bucurie indescriptibilă trupele noastre.

Soldatii regimentului 33 de infanterie au intrat în Lemberg cântând „Deșteaptă-te Române” și „Hora Unirei”. Apoi urmau celelalte trupe.

Intrarea trupelor în oraș a durat dela orele 12 la amiază până în noapte (22 Iunie n.) între nesfârșite urale.

Eug. Suciu, medicin., Dr. Blitzenberger medic, Balean, preot m., Dragoi, locot., Col-darcea, sublocot., Popa, stegar.

tive pentru comprimarea arterelor principale. Oprimarea sângelui dela gât, membre superioare și inferioare.

Emoragiile interne și consecințele lor imediate. Leșinul sau sincopa, perderea cunoștinței. Respirația artificială, tracția ritmică a limbii.

Capitolul fracturilor oaselor, după care semnele cunoaștem. Ce facem pentru o fractură.

Ridicarea și transportarea răniților. Răniții cari se pot pune în mișcare singuri.

Targa, transportul răniților în care, sănii, pe două biciclete, în fine încheierea lucrării.

Pot afirma, fără a fi contrazis că, în literatura medicală franceză și germană, nu există o asemenea lucrare.

Cartea dlui Dr. Ghiulamila este rezultatul unor cunoștințe complete, cuprinzând toate modalitățile cari se pot prezenta la primele ajutoare date răniților pe câmpul de luptă, care orientează bine pe medic și oricare persoane străine profesiunii; lectură facilă de înțeles.

După noi, medicii, sanitariii de orice categorii, tot personalul medical al Crucii roșii, luptătorii de orice grad, cercetașii, trebuie să poșede în sacul lor, pentru a fi cetită, această cartică, plină de consilii în mijlocul atâtor primejdii.

Lucrarea reprezintă o muncă încordată, experiență, și e bună pentru care felicit pe d. Dr. Ghiulamila.

Profesor Dr. N. Măldărescu.

Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și la Lissa.

— Conferență ținută în reuniunile militare științifice la Brașov și Sibiu, în 14 Ianuarie și 4 Februarie 1898, de Fr. Rieger, col. ces. și reg.

(Urmare). (18)

Așa se așteptau lucrurile, ce aveau să vină. Deodată pe la ora 10 dimineața ieși soarele din negură, se vede flota italiană într'o agitație febrilă la nord de insulă, silindu-se a lua o formație și, mai departe, spre nord-vest se zări flota austriacă venind în ordine strânsă și cu toată presiunea aburului.

O surpriză plăcută avură vitejii apărători ai insulei. Uimiți, fără cel mai mic sgomot și în cea mai mare încordare, priveau ei la lupta îngrozitoare, ce se desfășura la picioarele lor, așteptând cu moralul ridicat și plini de însulețire bătaia, pe care rezistența lor eroică o pregătira atât de bine.

Vaporul „Explorator” a descoperit pe inamicul ce se apropia, găfâind și cu semnalul la top (jumătate catarg): „corăbii suspecte în zare”. Indată după aceasta, semnaliză Persano: „Corăbiile descoperite sunt inamice. Gata de luptă”. Și el ar fi mai zis în ironie: „Ecco i pescatori” (iată și pescarii), și ordonă lui Albini să înceteze bombardarea, mai trimițând două vapoare să aducă pe „Terribile” și „Varese”, cari erau ocupate, ca și în ajun, în fața Comisei. Cuirasatele sale le formă mai întâiu în front, cu direcția spre nord-vest, acoperind flota de lemn, și apoi printr'o mișcare spre nord-est se puse în fața adversarului.

Însă, în primul moment nu dispunea decât de 9 cuirasate. „Varese” și „Terribile” nu sosiră la timp, „Formidabile”, suferind mari stricăciuni în lupta din zilele precedente, nu putu lua parte la bătaie, ei trebuî să se retragă la Ancona; toată flota de lemn, ocupată cu debarcarea începută, nu era în stare a se reforma destul de repede spre a fi gata de luptă. Ea luă parte la bătaie numai în fazele ei mai târziu și, chiar atunci, numai printr'un foc cu mic efect.

Că venira lucrurile așa, ca Tegetthoff cu toată forța sa intactă să dea peste o flotă, care intră în acțiune în cele mai rele condițiuni, aceasta este meritul apărătorilor din Lissa. În cele trei zile de rezistență, ei cauzară inamicului atâtea pagube, încât mai nici un bastiment nu era cu totul intact: o cuirasată scoasă din luptă, întreagă flota slăbită considerabil prin consumația imensă de cărbuni și munițiune și prin oboseala întregii trupe, care luptase timp de trei zile fără succes, precum și prin însemnatele pierderi de oameni și material.

Partea apărătorilor la victoria dela Lissa este deci extraordinară, și istoria prin numele Tegetthoff va scrie în același timp numele Urs.

Cu toate acestea comandantul insulei întărite, pe care-l decoră M. S. cu „Coroana de fer cl. II”, se retrase în Februarie 1867 iarăși la pensie și prin strălucitul său fapt dela Lissa încheiă pentru totdeauna cariera sa militară. Următorii 30 de ani ai vieții sale îi consacără el cu totul pentru ridicarea învățământului școlar în ținutul regimentului I de grănițeri români de odinioară, în care singur compuse până la 1850. Activitatea sa extraordinară pe acest teren nu poate face obiectul acestei conferințe, dar totuși trebuie menționată, pentru că dovedește cum colonelul Br. Urs putu să stoarcă rezultate și succese extraordinare chiar pe un teren, care, cel puțin în aparență, îi era lui străin. Colonelul Br. Urs a fost tocmai una din acele naturi rare și de Dzeu binecuvântate, cari cu o privire clară pătrund și apreciază corect orice situație, știu să găsească lute necesarul spre a le stăpâni; cu cele mai simple mijloace să producă lucrurile cele mai mari, și de aceea și câștigă el o influență fermecătoare asupra tuturor, cu cari i-a fost dat să lucreze împreună.

Astfel domină el lute și aci noul teren; el recunoșcu îndată, ce și unde lipsește. El regulează și îndreptă, el creia și întrebuință mijloacele cucerite în modul cel mai util. El înmulți și ridică școlile existente. El construie și aranjă clădiri corespunzătoare scopului, căută și găsi învățători harnici, conduce, dirijă și supraveghează. El fu un superior cu vederi largi, însă sever și drept. În toți anii vizita el școlile, examina elevii, inspecta învățătorii și învățătoarele, lăuda sau certa, după meritu și nimerea totdeauna adevărul. Cu ochiul limpede vedea el fondul lucrurilor, pătrundea inima tuturor și împrăstia lumină și căldură ori unde se înfășia.

(Va urma).

„Blocul românesc”

Sub acest titlu d. Tudor Arghezi publică în revista „Cronica” din București un viguros articol.

Reproducem din acest articol partea finală. „Conceptia dlui Brătianu se confundă cu întregul ideal al Românilor. Indiferent că vom realiza în totalitate sau nu și acum sau mai târziu, d. Brătianu și-a zis că trebuie prezintat Europei statul complet al revendi-cărilor noastre — și formulat odată pentru totdeauna, oricari ar fi rezultatele războiului actual. — Ceeace s'a făcut... Astăzi, judecând după presa occidentală, Europa cunoaște oficial ceeace a făcut în trecut obiectul discuțiilor sentimentale, în revistele, ziarele, broșurile câtorva intelectuali cari auziseră de existența rasei românești.

Pentru întâia-oraă cancelariile cunosc înfășșarea chestiunii românești de ființă vie și activă în viața de state și nații a continentului nostru, împovărat de ficțiuni și nedreptăți. S'au judecat cererile dlui Brătianu excesive: oamenii noștri politici măsoară puterea unei rase ca o forță ce poate să fie fărâmițată, drămuțată și supusă tocmelii. D. Brătianu s'a folosit de unicul moment potrivit, ca să introducă în arhivele cancelariilor europene, imaginea geografică și etnică a României. Astăzi, pergamentele ei de nobleță se găseesc primite de toți, discutate în ambele tabere de puteri, acceptate prin alternanță.

Acest act de-o importanță istorică enormă e opera dlui Brătianu. Temelia este în toată întinderea ei impusă cancelariilor europene. De aici înainte, rămâne să se ridice clădirea, și parțial dacă într'altfel nu se poate. În afară de interesele întâlnite sau relative, pe deasupra războiului și antagonismelor lui, se ridică viața de sine stătătoare, a neamului românesc.

D. Brătianu a făcut un bloc din toate nădejdi și drepturile Românilor și l'a așezat în mijlocul furtunei, ca un altar.

Cine, dintre politicienii de azi, nu se va închina acestui fapt neașteptat de mare, al domnului Brătianu?”

V. Drumarul se agită...

Sub acest titlu „Foia Poporului Român” scrie următoarele:

Despre d. V. Drumarul, am mai avut odată prilejul să vorbim în ziarul nostru. Dsa e un refugiat din Ardeal, — adevă și numai un pseudonim sub care se ascunde un refugiat. Unii afirmă, că e chiar pseudonimul părintelui Lucaciu. Nu știm dacă propunerea aceasta e întemeiată, — important e faptul, că e un refugiat din Ardeal care s'a stabilit la București și de luni de zile scrie mereu în ziarele războinice din țară — atacă pe bărbații de frunte din partidul național român din Ungaria, și atacă cu mare vehemență guvernul român, fiindcă nu vrea să facă războiu.

Am înregistrat în ziarul nostru, că pentru Duminecă s'a anunțat la București un meeting organizat de refugiații ardeleni și bucovineni, în frunte cu părintele Lucaciu și poetul Goga, etc.

Prefectul poliției din București a oprit printr'o ordonanță orice demonstrații de stradă.

Lui V. Drumarul însă nu i-a plăcut această ordonanță. Cum el, refugiatul să nu poată demonstra pe străzile Bucureștilor? Asta i s'a părut ceva teribil, ne mai pomenit.

Și plin de indignare Drumarul nostru a luat în primire în acest fel pe prefectul poliției și pe guvernul român — într'o scrisoare deschisă publicată în „Adevărul”:

Dle prefect,

Am citit ordinul prin care oprite orice manifestații, ca nu cumva să se turbure liniștea altor cetățeni. Noi, V. Drumarul, din bătaia lui Dumnezeu și imbecilitatea guvernului român, încă „refugiat din Ardeal”, îndrăznim să vă aducem la cunoștință că ordinul și motivarea n'o putem lua la cunoștință.

Noi vrem și vom manifesta.

Vom manifesta pacinic, fără spargeri de ferestre și vom merge la palat. Avem neapărată nevoie să arătăm regelui că țara nu s'a liniștit, că nu e apatică, resignată precum avem motive să credem că l'a făcut guvernul să creadă.

Manifestația se face ziua, prin urmare nu turburăm somnul nimănui, că ziua nu doarme decât poate d. Brătianu și micul guvern al acestor vremuri mari.

Somnul lui doarme de zece luni, prin urmare n'ar fi nici un păcat să-l punem sfârșitului.

N'aveți motive deci de a oprit o manifestație națională, pacinică și utilă iar noi, obicinuții a ne supune numai ordinelor cinșite, curate, legale, logice, utile, nu vom urma pe acesta, care nu-l alțeva decât o porcărie guvernamentală cu intenții suspecte.

Un pumn ardelenesc va libera țara și de lepra asta, precum va aduce la rezon și alte bestii inconștiente.

Incredințez cu executarea acestora pe făcăii mei ardeleni și semnez

V. Drumarul,

din bătaia lui Dumnezeu, etc. etc.

Ei, vă place ce ispravă face Drumarul nostru la București? Că guvernului român nu-i place deloc acțiunile de acestea de al de Drumarul, se vede și din comunicatul apărut în ziarul guvernamental „Viitorul” în care se spune că „Românii de dincolo găzduiți azi în capitala regatului — au rolul de *unealta lignitoare* în calculele exploataților de situații turbure dela noi”.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 30 Iulie. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul rusesc: În Galiția orientală, la Gnila-Lipa, precum și din jos de Kamionka-Strumilova sunt în cursul dealungul râului Bug, lupte cu succes pentru noi. Inamicul continuă a se retrage între Bug și Vistula. Arriergardele cari acoper retragerea inamicului le-am atăcat pretutindeni și le-am respins. Trupele noastre au trecut peste șesul Tanevului și au ocupat marginea de înălțimi de lângă Tarnopol și Zakliwov. Rușii constrânsi în urma succeselelor câștigate de armatele aliate spre răsărit dela Vistula își părăsesc pe rând pozițiile și spre apus dela acest râu: astfel azi noapte din linia lor puternică Zavichost-Ozarow-Stenno s'au retras și mai mult spre Vistula, Zavichost a fost ocupat de trupele noastre.

Pe frontul italian: Pe frontul dela Isonzo, Italienii desvoltă după o pauză de mai multe zile iarăș o vie activitate. Alaltăieri seara trupele noastre au respins un atac lângă Plava. În zona Sagrado-Monfalcone după mai multe atacuri mai mici fără succes ale inamicului a urmat alaltăieri noaptea un atac general, dar și acesta l'am respins pretutindeni. Tot așa de fără succes a fost și atacul reînnoit azi dimineață lângă Salz și Monfalcone. Lupte de artilerie continuă pe întreg frontul de miazăzi-apus și mai cu seamă lângă Isonzo e foarte violent.

Pe frontul sudoriental: Ca răspuns la atacul Sârbilor lângă Šabat, unul dintre aviatorii noștri a aruncat azi dimineață bombe cu succes asupra fabricii de vapoare dela Belgrad și asupra taberei dela Orosac, spre miazăzi-apus dela Obrenovaț.

Berlin, 30 Iulie. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: Lângă Arras inamicul n'a încercat nici ieri întreprinderi mai mari, din contră noi am reportat noul succes alungându-l pe inamic din acele părți de tranșeu, pe cari le-a putut cuceri dela noi prin sforțările ce le-a făcut săptămâni de-a rândul. Un atac al inamicului în Labirint (spre miazănoapte dela Ecurle) l'am respins. Din 20 c. inamicul încearcă aproape neîntrerupt fără succes să recâștige pozițiile, cari le-am ocupat pe înălțimile Meuse (spre apus dela Les Eparges). Inamicul a făcut ieri încercare cu 4 atacuri violente, cari au dat greș cu mari pierderi pentru el.

Pe frontul oriental: Nimic nou.

Pe frontul sudoriental: Atacul nostru lângă Gnila-Lipa înaintază. Spre răsărit și miazănoapte-răsărit dela Lemberg situația nu s'a schimbat. Intre Bug și Vistula trupele germane și austro-ungare au ajuns în regiunea Belz-Komarno și Zamosce și marginea de miazănoapte a șesului păduros al Tanewului. Pe țărmul stâng al Vistulei inamicul se retrage și în regiunea Zawichost și Ozarow. Un aeroplan inamic l'am constrâns să se coboare îndărăptul frontului nostru, iar pe aviator și însoțitor l'am făcut prizonier.

O declarație importantă a dlui I. C. Brătianu.

București. — Un cunoscut personaj politic comunică „Dreptății” următoarea declarație făcută de către d. *Ion I. Brătianu*, președintele consiliului de miniștri, cu ocaziunea primirii știrii despre noua campanie a „Acțiunii Naționale”.

Primul ministru a spus:

„*Toate combinațiile de cabinet, toate acțiunile diplomatice rămân fără efect în fața rezultatelor de pe câmpurile de luptă.*”

Putem afirma, înștiințați din sursă guvernamentală, că *intrarea în acțiune a României „e un lucru încă îndepărtat în seria posibilităților”.*

Războiul Italo-turc inevitabil.

Lugano. — Ziarele din Roma declară că declararea războiului împotriva Turciei din partea Italiei e inevitabilă. „Messagero” arată importanța mare a acestei declarații de războiu. Prin forțarea Dardanelelor, serie „Messagero” Rusia ar primi arme și munițiune și astfel s'ar decide războiul. Aliații vor putea dicta pacea (!) la cornul de aur nu numai Sultanului, ci și celor doi împărați. De sine înțeles că declarând Italia războiu Turciei s'ar pune capăt și păcii aparente dintre Italia și Germania! Palatul fantastic al înțelegerii germano-italiene: crucea Turciei — s'a prăbușit.

„Corriere della Sera” felicită guvernul pentru acțiunea militară împotriva Turciei, căci numai astfel își va putea căpăta Italia partea sa la împărțirea Turciei.

Lugano. — În Roma a produs mare senzație știrea datată de „Giornale d'Italia” din Cairo, iar de „Tribuna” din Londra, că Italia va lua parte la acțiunea împotriva Dardanelelor și va declara războiu Turciei. Știrea aceasta a fost desmințită, motivându-se că Italia are lipsă de toate trupele sale împotriva Austro-Ungariei, dar cu toate aceste declararea războiului împotriva Turciei din partea Italiei toți o cred inevitabilă. Italia ar fi luat această hotărâre la dorința Angliei, căci astfel mai multe vase engleze vor fi înlocuite la Dardanele cu vase italiene vechi, cari pot corespunde mai bine în lupta împotriva fortificațiilor de pe uscat. După știrea din Cairo baza de operațiune a trupelor ce luptă împotriva Turcilor în Egipt va fi mutată în Italia. Ambele ziare italiene scriu că Italia nu va trimite numai vase de războiu la Dardanele ci și trupe și această nouă acțiune a Italiei n'are numai importanță militară, ci și politică. Aceste ziare speră adevărat, că Turcii vor fi scoși din Europa (!) Puterea Italiei în Marea Mediterană atârână dela aceasta — serie „Tribuna” — ca să nu fie numai spectatoare la evenimentele mondiale.

Comunicatul „Agenziei Nazionale”, care a fost dat la miezul nopții și pare a avea caracter semlo-ficial, spune că și consiliul de miniștri italian de ieri s'a ocupat probabil cu această chestie, dar încă nu s'a luat hotărâre decizivă privitor la acțiunea Italiei împotriva Dardanelelor. Intențiunea aceasta a guvernului italian e una dintre bazele pe cari s'a încheiat înțelegerea cu antanta. Din comunicatul acesta sibile și din știrea din cele două ziare italiene, venită din sursă engleză, putem trage concluzia, că în Roma se face mare presiune, ca Italia să pornească împotriva Dardanelelor, Anglia ar fi propus chiar ca comandantul flotelor aliate împotriva Dardanelelor să fie ducele Abruzzilor.

Atitudinea României.

Lugano. — Corespondentul lui „Secolo” Magrini, anunță din București, că Filipescu i-ar fi declarat, că e deplin descurajat. Brătianu i-ar fi promis adevărat în două rânduri că România va intra în acțiune, dar nu și-a ținut cuvântul. Un diplomat din București (probabil ambasadorul italian) — anunță mai departe Magrini — ar fi spus, că atitudinea României atârână dela atitudinea Bulgariei. Într'o telegramă trimisă din Sofia, Magrini, anunță, că guvernul bulgar stă sub impresia înfrângerii Rușilor în Galiția și e hipnotizat de puterea Germaniei. Guvernul bulgar ar putea fi înduplecat să se amestece în conflictul european, numai dacă Rușii ar reporta o mare învingere în Galiția, sau acțiunea în Dardanele s'ar termina cu succes.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 1 Iulie 1915.

O pildă de urmat.

Starea de războiu, în care se află țara aproape de un an de zile, a îngreunat traiul vieții, urcându-se prețurile tuturor articolelor necesare pentru traiul zilnic al oamenilor. Scumpetea care se arată mai cu seamă la articolele alimentare apasă greu asupra tuturor familiilor, dar mai mult dintre toți simțesc povara scumpetei acei oameni cari în urma ocupațiunii lor sunt constrânși să trăiască din un venit fixat, cum sunt funcționarii publici și dela societățile particulare: fabrici, întreprinderi comerciale etc., cari și azi primesc pentru munca lor, înmulțită încă din cauza lipsei de puteri suficiente, un salariu, o recompensă, amăsurată timpurilor dinainte de războiu. Situația acestor familii a devenit aproape insuportabilă azi, când toate cele neapărat necesare peneru traiul zilnic și le pot procura numai cu 50—100 procente mai scump decât mai înainte, deși venitul lor a rămas același.

Statul și orașele având în vedere scumpetea mare a traiului a luat hotărâri pentru ușurarea situației suferinșilor lor. Astfel în ședința sa din urmă adunarea generală a municipiului Arad a hotărât să ajute funcționarii orașului acordându-le anticipații extra-ordinare.

O frumoasă pildă de îngrijire umană ne-a dat în zilele aceste direcțiunea fabricii de automobile „Marta” din Arad, care având în vedere scumpetea mare a luat cele mai frumoase hotărâri pentru ușurarea sorții muncitorilor și funcționarilor fabricii. Direcțiunea fabricii „Marta” punându-se în înțelegere cu conducătorii alimentării orașului Arad, a esoperat ca muncitorii ei să-și poată procura alimente cu prețurile cari erau în vigoare înainte de izbucnirea războiului, plătind diferența fabrica, iar funcționarilor fabricii le-a plătit la 1 Iulie în-doiț salariul lunar, pentru ca astfel să le ușureze povara scumpetei generale.

Dnii Dr. Iuliu Maniu și Dr. Aurel Vlad, cari se știe au fost asentați, — sunt scutiți din partea ministrului de honvezi în mod provizor de serviciu militar.

Criza din partidul conservator. În urma morții lui Ioan Lahovari, s'a pornit o nouă acțiune pentru restabilirea unității în sânul partidului conservator. Dacă acțiunea aceasta va avea rezultat, șef al partidului va fi iarăș d. Alexandru Marghiloman, iar comitetul de conducere, care va decide asupra politicii partidului, se va compune din principele Barbu Știrbei, Mișu Cantacuzino și N. Filipescu.

Biblioteca Academiei Române. În luna Mai 1915 s'au consultat de 747 cetitori 2030 volume și broșuri tipărite; de 169 cetitori s'au consultat 1476 manuscrise, 2775 documente, 27 cărți vechi românești (1508—1830). Colecțiunile Bibliotecii au sporit în această lună cu 600 volume și broșuri, 243 numere de reviste române, 51 reviste străine, 19 atlase și hărți, 11 stampe și portrete, 11 volume manuscrise, 1044 documente, 2 fotografii, 551 foi volante, și 13 monete. Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite dela 8 ore dimineața până la 6 seara, pentru manuscrise și documente dela 8 la 12 și dela 1 la 6. Bibliotecar Bianu.

Noul protopop al Gherlei. Nou protopop al Gherlei a fost numit profesorul de teologie d. Dr. Victor Bojor. Felicitări.

Românii și Rutenii din Cernăuți. După recensământul oficial austriac din 31 Decembrie 1910 orașul Cernăuți are o populație de 85.458 de suflete. Această populație e compusă din 41.360 Nemți (dintre cari 28.613 Ovrei, deci numai 12.747 Germani), 15.254 Ruteni, 14.893 Poloni, 13.440 Români și 611 de alte națiuni. Între cifrele aceste ne interesează în deosebi numărul Românilor și al Rutenilor.

Români sunt:

În orașul Cernăuț 4600, în suburbia Horecea 728, în suburbia Caliceanca 554, în suburbia Clocucica 1816, în suburbia Mănăstiriște 920, în suburbia Roșă 3853, Ostași activi 909; în total 133.440.

Ruteni sunt:

În orașul Cernăuț 10.247, în suburbia Horecea 72, în suburbia Caliceanca 801, în suburbia Clocucica 1779, în suburbia Mănăstiriște 924, în suburbia Roșă 419, ostași activi 1012; în total 15.254.

După statistica oficială austriacă locuiesc deci în Cernăuți numai cu 1814 ruteni mai mult, decât numărul populației românești.

Un salut dela noua garnizoană a regimentului român bănățean Nr. 43. Poșta ne-a adus azi o dragută cartă poștală din Jicin (în Boemia), noua garnizoană a regimentului falnicilor noștri bănățeni Nr. 43, — de cuprinsul următor:

— Din noua garnizoană a regimentului nostru Traian Doda, unde feciorii noștri repede au știut să cucerească inimile populației străine, primiți, Vă rog, asigurarea distinciei mele stime. A. P., căp. și V. Aur. P.

Rugăciunea împăratului. Ziarul „Lokalanzeiger” din Berlin comunică scrisoarea unui soldat, care spune, că a văzut pe împăratul Wilhelm într'un loc, unde puțin mai înainte se dase una din luptele cele mai sângeroase de pe teatrul războiului dela vest. În lupta aceea căzuseră mulți brazi soldați germani. Împăratul Wilhelm, adânc mișcat, s'a lăsat în genunchi, a rostit o scurtă rugăciune, și când s'a ridicat a zis celor din jurul său: *Nu eu am dorit să fie așa!*

Toate reușirile de femei române, cari nu au trimis încă raportul lor despre activitatea dezvoltată în timpul războiului, sunt rugate să trimită până la finea lunii cor, un mic și precis rezumat subsemnatului prezidiu, cu scopul de a fi publicat în Anuarul Uniunii, ce va apărea pe anul 1915. — *Prezidiul Ununii femeilor române, Brașov, Strada Fântâni 31 (Kut utca).*

Un ochiu prețuit cu 120.000 de coroane. În zilele trecute s'a isprăvit un proces interesant, care s'a trăgănat mult în America. Acest proces a fost intentat unei fabrici de-a societății „W. S. Tyler Company” de către muncitorul Teodor Herman emigrat din Ungaria. Herman adevărat lucrând în fabrica societății amintite își pierduse lumina unui ochiu în urma unei nenorociri ce i se întâmplase în timpul serviciului, și cerea acum dela proprietarii fabricii despăgubire. După multe târăgăneli și cercetări tribunalul din New-York a adus în fine sentința definitivă conform căreia numita societate a fost deobligată să-i plătească drept despăgubire muncitorului Herman frumoasa sumă de 120 de mii de coroane, deoarece s'a constatat, că dânsa poartă responsabilitatea pentru nenorocirea muncitorului.

Krn. Kern, Krn, sau Crn, pe italieneste Monte Nero, este un munte foarte cunoscut în Alpii de dincolo de râul Isonzo. Vârful lui cel mai înalt, văzut dinspre Italia, are forma unui nas și de aceea chiar, țărani italieni îl numesc nasul, iar din partea apuseană, coama i se profilează, amintind profilul lui Napoleon.

Se ridică la 2245 de metri deasupra mării și la 2000 de metri deasupra văilor Isonzului.

Masivele lui calcaroase, cari au aspectul impunător al munților înalți, e întind în platouri cari alternează în basinuri, din cari cel mai mare formează un lac albastru de toată frumusețea la înălțime de aproape 1393 de metri.

Viață și melodramă. Nu odată critica severă a condamnat literatura melodramatică, în roman sau pe teatru, pentru că abuzează de darul invenției și indirect de naivitatea cetitorului sau spectatorului. Coincidențele imposibile, întâmplările minunate, aranjarea după sfori, faimosul Deus ex machina al tragediilor vechi, toată această truc-are a vieții era considerată ca o minciună sistematică. Teatru și literatura, se zicea de iubitorii realului și adevărului, trebuie să reflecte viața așa cum este, iar nu să fie oglinda fantaziei mincinoase. Totuși cei ce au profesat și profesază aceste principii de estetică literară, și de morală în artă, neglijează un fapt, și anume că viața e de multeori mai ciudată, mai romantică, mai plină de „neverosimilități” decât cea mai melodramatică literatură. Iată un exemplu din altele multe, pe cari îl găsim într'un ziar englez:

„Un domn și o doamnă din țara Galilor, doritori de a adopta unul din copiii orfani ce se găseseră printre refugiații belgieni, se duseră la localitatea Swansea pentru a face acolo alegerea. Găsira acolo pe un copil și o copilă frați; pe cari îi luară acasă. Seara, la desbrăcarea copiilor, zăriră un medalion legat la gâtul copilței. Mama cea nouă, deschise medalionul și surprinderea sa fu de nedescris când văzu că conține portretul soriei sale proprii, plecate în Belgia de ani întregi, în calitate de guvernantă și acolo se și căsătorise”. Cei doi copii găsiți și adoptați erau deci nepoții părinților cari îi adoptase!

Nu e oare viața mai romantică și mai melodramatică decât orice roman pretins mincinos?

O inovație în arma artileriei. Se anunță din Călărași (România): În ziua de 6 cor. a fost experimentat la regimentul 20 artilerie din localitate, un nou observator pentru artilerie, propus de d. căpitan Mazilu din acel regiment. Acest aparat e tot ce există mai nou în sistemul scărilor de observație.

Experimentarea a dat rezultate cât se poate de mulțămitoare și actualmente d. colonel Mironescu, comandantul regimentului, supraveghează în persoană construirea celor 6 observatoare, cu cari vor fi înzestrate bateriile regimentului.

Odată cu adoptarea artileriei cu tragere repede, ascunderea bateriilor înapoia creștelor și maștilor (păduri, culturi, sate, etc.) depinde de alegerea și natura observatoarelor comandantilor de baterii, cari singuri trebuie să vadă ținta.

Artileria noastră adoptase pentru observație scara dlui maior Negrei, care da înălțimi de 4,30—5,40 metri.

Experiențele războiului actual, impunând bateriilor o mai mare defilare, dotarea armatelor cu obuziere cari cer un observator și mai înalt și mai sigur, lăsase chestiunea scărilor în cercetare și experimentare.

Trăsurile speciale pentru observator, adoptate în alte artilerii străine, sunt împovărătoare coloanelor, iar scările lor sunt relativ scurte.

Observatorul „Căpitan Mazilu” da înălțimea de 10 m. pentru comandantul de baterie și 20 m. pentru marile comandaente.

Simplicitatea principiilor și a construcției acestui observator, ne face să credem că această inovație va fi experimentală și introdusă la toate regimentele din țară.

Asupra situației militare din Galitia. Se telegrafiază din Londra: Un personaj rus care de mulți ani locuiește la Londra, fiind intervievat asupra situației militare din Galitia a spus că Rusia și-a implinit sarcina ce i s'a încredințat de puterile aliate. În adevăr scopul acțiunii rusești era de a nimici un număr cât de mare de inamici, atrăgându-i în teritoriul țării, departe de liniile lor ferate și de centrele lor de furnizare. Incurând se vor afla gravele dificultăți în care se va sbate armata austro-ungară.

Ultima oră.

ROMÂNIA NU VA MAI TRATA CU TRIPLA-INTELEGERE(?)

București. — „Seara” scrie următoarele:

„În anumite cercuri se afirmă că guvernul român urmează de vre-o două săptămâni tratative cu puterile centrale pentru intrarea noastră în acțiune împotriva Rusiei.

Călătoria dlui Titu Maiorescu la Viena, se pune în legătură cu aceste tratative cari ar avea toți sortii de a izbândi.

În orice caz tratativele cu tripla înțelegere nu vor mai fi reluate întrucât guvernul nostru — din informațiile pe cari le are — și-a format convingerea că dezastrul Rușilor e definitiv”.

LUPTELE CONTINUĂ LA GNILA-LIPA.

Budapesta. — Dela cartierul pressel se anunță: **Luptele la Gnila-Lipa continuă cu succes. În celelalte părți ale frontului n'au avut loc evenimente importante. În fața armatei lui Pillanzer-Baltin e liniște.**

ALIAȚII BOMBARDEAZĂ DARDANELELE.

Zürich. — **Stampa anunță că Dardanelele sunt bombardate foarte violent dinspre mare.**

DELCASTÉ DESPRE TRATATIVELE CU STATELE BALCANICE.

Paris. — **În subcomisia de externe a camerei franceze Delcasté a declarat că tratativele cu statele balcanice încă nu au dus la nici un rezultat, dar speră că indecurs de o lună vor fi definitiv decise. Ambasadorii antantei lucră în acest scop din toate puterile lor.**

LUPTE VIOLENTE LA ISONZO.

Budapesta. — **Dela cartierul pressei se anunță: La cursul inferior al Isonzoului sunt în curgere lupte inverșunate.**

Redactor responsabil: Constantin Savu.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Jica Anghel, Becicherecul mic. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Sept. a. c.

Aron Serb, Poiana. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 August a. c.

Tiparul tipografiei „Concordia” societate pe acții în Arad. — Editor responsabil LAURENTIU LUCA.

ANU

ABONAM

Pe un an

Pe jumătate

Pe 3 luni

Pe o lună

Pentru R

străin

Pe un an.

Tei

pentru oras

Nr.

Rus

Fortar

triplei-inte

fără deose

poate mir

ani Balcan

nav, a for

ternă a tu

bită atrac

Desno

al Turciei

numai pos

a nu fi fos

noastre.

Toama

unul care,

cu deoseb

să pun la

nesc, crâm

a servi ca

plex de im

Căci c

mic alteve

cari mai fi

rilor puter

cât numai

peste tot.

Dela f

mici devie

Orientului

renții cei

tabără nu

momentan

stee iarăș

Marchi

psihofiziol

ceiul să-și

journal de I

Acest j

du-i să-și t

Grație

se” ajunse

și să și le

la țară la n

și pe cari

musetea și

Hervey

de plăcuta

astfel: Ina

o sticlă c

când se af

servi de d

Intorcă

acest parfu

viitorului s

mera sa și

pe pernă.

zuse. Visel

teni.

Numărul